

יוסף חסדי ורחל

1582

נערך ויוצא לאור ע"י "חסדי יוסף ורחל" (בהשתתפות כולל "חוני המעל")
העלון לע"נ אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום יז' סיון התשנ"ב
ואימי מורתי רחל בת איזה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כז' מרחשון התשע"ז

החינוך המהור

"ותאמר לאברהם גרש האמה הזאת ואת בנה כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק". בקראנו פסוק זה מיד מקננת בליבנו השאלה, מה ראתה אם האומה הישראלית, אשר מידת החסד והחמלה מסמלת אותה, להתנהג כל כך באכזריות כלפי הנגר ובנה הקטן?

רבות הן התשובות שנאמרו על שאלה זו, אך את התשובה הפשוטה והמשכנעת ביותר, מוצאים אנו במדרש וזהו לשונו, "ותאמר לאברהם גרש האמה הזאת ואת בנה שמא ילמד בני אורחותיו".

החברה בה נמצא האדם היא זו המעצבת את אופיו ותכונותיו, ובפרט בימי הנעורים כאשר הלב עדיין רך וכל דבר קטן קוסם את ליבו של הילד והוא נמשך אחריו, ואם החברה בה נמצא הילד היא חברה ירודה ושפלה, הרי הילד ידרדר ויירד עימם פלאים עד כדי אבדן הצלם האנושי, ולשוא יעמוד האב ולרץ תיגע האם בכדי לנתק את הילד מהחברה אליה הוא נקשר. רעיון חינוכי זה ידעה שרה אם האומה, היא הבניה היטב עד כמה גדולה השפעת החברה ביחוד כאשר מדובר בילד צעיר לימים, לכן כשראתה את בן הנגר המצויר מצחק, דחינו מגלה עריות ורוצח אנשים, חששה לגורלו הרוחני של בנה יצחק, ולכן מיד באה אל בעלה אברהם בפקודה "גרש האמה הזאת ואת בנה כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק".

הנימוק שאמרה שרה לאברהם "כי לא יירש בן האמה עם בני עם יצחק", היא לא נתכוונה בזה לירושת הממון. אם לירושת הממון נתכוונה, היה עליה לגשת לאברהם ולצוותו לתת במתנה את כל אשר לו לבנו יצחק, ולא היתה צריכה לגרש את הנגר וישמעאל, אלא שרה נתכוונה לרכוש הרוחני של אברהם, לתכונות נפשו הנעלות וליושר מידותיו, ורכוש זה ידעה שרה שאי אפשר ליצחק לירש את אביו כל עוד הוא בחברת ישמעאל, כי ישמעאל ישפיע עליו ממעשיו הרעים. לכן לא היתה לשרה כל ברירה אחרת אלא לצוות את אברהם שיגרש את האמה הזאת ואת בנה.

מיד התערבה ההשגחה האלוהית ואמרה לאברהם "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה כי ביצחק יקרא לך ורע" כלומר יצחק הוא זה שימשיך את דרכך הרוחנית בעבודת ה', ולכן עליך לשמוע בקול שרה אשתך ולגרש את האמה הזאת ואת בנה, כי כל עוד בן האמה הזאת נמצא עם בנך יצחק, אין הוא יכול להמשיך את דרכך הרוחנית, כי הוא יושפע לרעה מישמעאל. רעיון חינוכי זה אשר היתה אם האומה הישראלית, ואשר נתאשר בגושפנקה אלוהית, אף אנו נאמצו ונדאג שילדינו לא יתחברו לחברים אשר הם יורדים מבחינה רוחנית, ועל ידי כן נוכל להמשיך את הירושה הרוחנית שעברה דור אחרי דור מאברהם אבינו.

העלון לע"נ
מרת סעדה בת יצחק ז"ל שנלב"ע יז' חשוון
תשנ"ב

בת שלום

שבת יז' חשוון ה-תשפ"ו
פרשה: וירא

הפטרה: ואשה אחת

הדלקת נרות - 16:23
צאת השבת - 17:16
ר"ת: 17:50

הדלקת נרות בשבת הבאה 16:20

זמן	זמן
5:01	4:54
5:08	5:01
6:08	6:02
11:24	11:23
11:51	11:50
16:40	16:45

הפסוק לזכרון

"בתוך העיר"

כדי להציל את העיר לא די בצדיקים חובשי ספסלי בית-המדרש, אלא עליהם להיות צדיקים "בתוך העיר" - מעורבים עם חבריות, עוסקים בהוויות העולם, ועם זאת צדיקים. כשיש צדיקים בתוך העיר, בתוך סדום, אז "ונשאתי לכל המקום בעבורם".

העלון לרפואת
מנשה בר דוד וברוריה
מרת אחותי זינה בת רחל
ולע"נ תמי' שילום בר שמתה ז"ל
חמותי מרים בת רחל ע"ה
הרוצה להקדיש את העלון או חלקו
בטל... 052-5079555

"הקלו המים" סוף

ספר לזכרון

התלמיד נסוג בחרדה והמתין כמה רגעים. ורק אז נכנס בחשש יחד עם שאר התלמידים. רבי יהודה נראה יושב בקרבת הציון. מצנפתו לראשו ודמעותיו זורמות על לחייו.

רבי יהודה נשא עיניים לחות אל הבאים. "שבו נא", הורה להם. התלמידים חשו כמתלווים אל הכהן הגדול בתפילתו בהיכל. הם התיישבו סביב הציון ורבי יהודה החל בקריאת ספר התהלים. בבכיות נוראות.

השמועה על התפילה המיוחדת הנערכת בציונו של רבי יצחק גאון עשתה לה כנפיים, ועד שהגיעו ל"שיר המעלות" שבסוף ספר התהלים כבר מנו המתפללים כמה עשרות, ביניהם גם הגאון רבי אליה חבה.

את פרקי "שיר המעלות" קרא רבי יהודה מתוך בכי של ממש. הדמעות זלגו מעיניו והרטיבו את גלימתו, ויפחותיו הרעידו את הלב. המתפללים קראו עמו את הפרקים בהמיה חרישית.

ואז. כאשר סיימו את חמישה עשר פרקי "שיר המעלות", עצר רבי יהודה לרגע, הרים את עיניו והורה לתלמידו: "צא החוצה וראה. האם קלו המים מעל פני האדמה".

רגעים ספורים חלפו עד שהתלמיד הופיע בפתח חדר הציון, נרעש ונסער. "רבנו", קרא בתדהמה, "המים נסוגים, מי החידקל נסוגים במהירות. והבתים מתרוקנים מן המים".

איש לא שאל הכיצד ידע רבי יהודה על הנס המתרחש בחוץ, אולם השאלה כמו ריחפה מאליה באוויר. כאשר העלה לבסוף אחד הנוכחים את השאלה על דל שפתיו, מיהר רבי יהודה להסביר בענווה: "פרקי שיר המעלות מסוגלים לעצור את המים ולהסיגם לאחור. כפי שארע עם דוד המלך בעת חפירת היסודות לבית המקדש".

אכן. סגולתם של פרקי "שיר המעלות" ידועה ומפורסמת. אולם לאיש לא היה ספק. כי תפילותיו של רבי יהודה קרעו ובקעו רקיעים, הגיעו עד כסא הכבוד ולימדו זכות על יושבי בגדאד האומללים.

ולפתע עצם רבי יהודה את עיניו הקדושות ופתח בפני הנוכחים צוהר לעולמות עליונים. "דעו לכם", כך אמר. "כי בשעה שהתפללנו, ראה ראיתי כיצד רבנו יצחק גאון מתעורר מקברו והולך לקבר רבו. לעוררו לתפילה על ישראל. יחד הלכו הרב והתלמיד לבקש רחמים על כלל ישראל. וברוך הוא וברוך שמו שנענה לעתירתם ...

העלון לרפואת והצלחת אליעזר אלקיים וכל משפחתו ישלם ה' פעולם אמן

הודעות מרכז "Ani for Zion" תתן בימים: א - ה פלא... 052-5079555

שיעורי לווין

לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל
כל מוצאי שבת אפשר לצפות בשיעורי הרש"צ ר' יצחק יוסף שליט"א בלוויין על מסך גדול בבית הכנסת אשר ב"שבט סופר"

מנויים: לקבלת העלון חינם במייל מידי שבוע שלח את המייל שלך למייל: SVISSA8@GMAIL.COM

הפסוק השבוע

הלכות הנחת תבשיל על האש מערב שבת על מנת
שיתבשל בשבת (שהיה)
והלכות חימום תבשיל בשבת (חזרה)
ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

עירוי מים חמים לתוך תבשיל שבכלי ראשון

מה. למנהג הספרדים ועדות המזרח ההולכים אחר הוראות מרן השלחן
ערוך, אסור לערות בשבת מים חמים אל תוך תבשיל הנמצא בכלי
ראשון, ואפילו אם מערה מים רותחים ממש מתוך כלי ראשון אל תוך
תבשיל הנמצא בכלי ראשון.

והיינו אפילו אם אותו כלי ראשון שנמצא בו התבשיל הועבר מעל האש
ונמצא על השלחן, וכל שכן אם אותו כלי ראשון נמצא עדיין על גבי אש
גלויה, או על גבי אש מכוסה בטס של מתכת או על גבי פלאטה
חשמלית.

ולמנהג האשכנזים יש להקל בזה כל שהמים שמערה לתוך התבשיל
נתבשלו כל צרכם, וגם התבשיל שבקדרה נתבשל כולו כל צרכו, והמים
שמערה על התבשיל שבכלי ראשון עודם חמים במקצת ולא נצטננו
לגמרי.

וכתבו כמה פוסקים, שלמנהג האשכנזים המקילים בזה, אין לחוש לכך
שבשעה שמערה את המים אל תוך התבשיל הרי הם מערבים התבשיל
ומעבירים חלקים ממנו מצד אל צד, ונמצא מגיס בתבשיל, וכן אין לחוש
שלא בשעה שמערה את המים אל תוך התבשיל יבוא להגיס ולערב את
המים עם התבשיל. וטוב להחמיר שיערה בנחת את המים אל תוך
התבשיל, באופן שלא יתערב התבשיל מצד אל צד בשעת שפיכתם.
[ובלאו הכי מותר מעיקר הדין להגיס ולערב התבשיל כל שאין הקדרה
מונחת על האש ממש, ואין בזה אלא חומרא בעלמא למנהג האשכנזים,
וכמו שנתבאר בהלכה ברורה (סימן שיח סעיף קפ)].

ומכל מקום אף למנהג האשכנזים אין להקל בזה אלא בעירוי אל תוך
תבשיל שהורידו מעל האש, או בעירוי אל תוך תבשיל המונח על גבי
אש מכוסה בטס של מתכת, או על גבי פלאטה חשמלית, אבל אם היה
התבשיל מונח על גבי אש גלויה, יש לאסור לערות לתוכו מים חמים,
ואפילו הם מבושלים לגמרי ורותחים ממש וגם התבשיל שבקדרה
מבושל כל צרכו.

מו. אף על פי שלמנהג הספרדים ועדות המזרח אסור לערות בשבת מים
חמים אל תוך תבשיל הנמצא בכלי ראשון, מכל מקום בדיעבד אם עירה
מים חמים אל תוך תבשיל מבושל כל צרכו הנמצא בכלי ראשון, מותר
לאכול תבשיל זה בשבת.

"כי על כן באו האנשים האלה בצל קורת"

מצינו בתורה, כותב הרב "חפץ חיים" זצ"ל,
עד כמה גדולה מדת הבטחון, ממעשה לוט
עם שני המלאכים שבאו אליו. וכאשר נסבו
על ביתו אנשי סדום וחפצו להרגם, אזי יצא
אליהם לוט בטענה שלא יעשו להם כל רע:
"כי על כן באו בצל קורת". כלומר: שמכיון
שהם בטחו בי שאוכל להצילם מידכם, על
כן בקשתי היא, שזה יהיה שכרם שינצלו
מכל רע.

והנה לוט, לא היה אדם כשר כלל, ואף על
פי כן שפט בשכלו שבעבור זה שבטחו בו,
ראויים הם לינצל.

ומכאן, כותב הרב זצ"ל, יסוד גדול נלמד: על
אחת כמה וכמה, שהקדוש ברוך הוא
בעצמו, שהוא מקור הרחמים והחמלה.
שכאשר יבטח בו האדם באמת ובתמים, כי
אז בודאי יעזרוהו הקדוש ברוך הוא לינצל
מכל רע.

"ותהר ותלד שרה לאברהם בן"

כפל לשון הפסוק "ותהר - ותלד", מוטעם
יפה בפיו של רבי יעקב הכהן זצ"ל, כפי
שמובא בספרו "בכור יעקב":

מה שאמר "ותהר ותלד", משום שיש
מציאות של לידה בלא הריון, כמו: "יולדו
על ברכי יוסף". ורצונו לומר שיגדל אותם.
ולכן אמר כאן "ותהר - ותלד" ממש, ולא
כמו "ותלד על ברכי" - שהוא מלשון גידול.

ואם כן, אין לחוש שיצחק היה "אסופי" -
שנאסף מן השוק ח"ו, אלא שהיא הרה
וילדה אותו ממש.

"וישם אברהם בבקר ויזבש את זמורו"

בדרך רמז, כתב על כך רבי יצחק בן עראמה
זצ"ל, בספרו "עקידת יצחק":

"לפי שיהיה אברהם בזה כובש את יצרו
ומבטל טבע החומר, ראו החכמים ז"ל על
דרך המליצה, לדרוש: "ויחבוש את חמורו"
- שחבוש והכניע את החומר והיצר שלו, כי
בזה יוכל ללכת "אל המקום אשר אמר לו
האלוהים.

"ויקח זמאה וחלב וכן הבקר אשר עשה ויתן לפניהם"
הרבה נכתב בספרי הדרוש ליישב הכיצד
הניח אברהם - שקיים את כל התורה כולה
עד שלא ניתנה - בשר וחלב על שולחן
אחד, בניגוד גמור להלכה הפסוקה שאסור
להעלות על שולחן אחד בשר וגבינה, שמה
יבוא לאוכלם יחד?

בחינוכי "לב אריה" על מסכת חולין מיישב
בדרך למדנית על פי הדיוק בסיום הפסוק,
בו נאמר "והוא עומד עליהם תחת העץ
ויאכלו". מדוע ראה הכתוב צורך להדגיש
שאברהם היה עומד עליהם?

אלא - בהלכות שבת נפסק הדין שאסור
לקרוא בליל שבת לאור הנר, שמה ישכח
ויטה את השמן אל הפתילה ויתחייב משום
מבעיר. דין זה אמור דווקא אין אין אדם
אחר עמו, אבל אם יש אדם אחר עמו -
מותר לקרות מכיון שאם ישכח ויבוא
להטות ולהבעיר אזי חבירו יזכיר לו ששבת
היום.

משום כך איפוא, יכול היה אברהם להגיש
לפניהם חמאה וחלב וכן הבקר על שולחן
אחד, משום שכפי שמדגיש הכתוב "והוא
עומד עליהם" להזכירם שלא לאוכלם
יחד...

"ואברהם ושרה זקנים באים בימים וזל להיות לשרה
אורח כנשים"

האר"י ז"ל כותב שמן השמים קוצבים לכל
אדם את כמות הדיבורים לכל ימי חייו,
וכשכמות זו נוצלה עד תום, אזי האדם נפטר
מן העולם. ואמרנו רבותינו כי עשרה קבין
של שיחה ירדו לעולם, תשעה מהם נטלו
הנשים ואחד כל העולם כולו.

והנה שרה אמנו זכתה להגיע לזקנה
ולאריכות ימים, ומשמע מכאן שלא היתה
מרבה בשיחה כיתר נשי העולם, אלא היתה
ממעטת בדיבור ומשום כך זכתה לאריכות
ימים.

וזהו שאומר הכתוב "ואברהם ושרה זקנים
באים בימים" - אברהם ושרה זכו להגיע
לזקנה, ואם תתמה היאך זכתה שרה לכך
והרי "תשעה קבין של שיחה נטלו הנשים"
על כך משיב הכתוב ואומר: "חדל להיות
לשרה אורח כנשים". שרה לא היתה
מדברת הרבה ככל הנשים, ולכן זכתה שרה
לאריכות ימים...

הפסוק השבוע

"מעט איכות"

כשהחל הבעש"ט לגלות את דרכו ושיטתו, קמה כנגדו התנגדות. ועד ארבע הארצות שיגר אליו
משלחת רבנים, כדי לתהות על קנקנו. הבעש"ט השיב על כל טענותיהם, והוכיח שדרכו היא
הנכונה. השלוחים ניסו בכל-זאת לשכנעו להפסיק להפיץ את דרכו החדשה, אך הבעש"ט עמד
בדעתו.

שאלוהו: "איך תוכל לעמוד נגד כל עולם התורה, והרי יש לך רק שישים תלמידים?". השיב
הבעש"ט: "יש איכר המרבה בזריעה ובנטיעה, וסומך על הכמות שתביא לו פרנסה. לעומתו, יש
איכר שמטפח שטח קטן, ומפיק ממנו יבול מועט אך משובח. התבואה של הראשון מתולעת ומלאה
מוץ ועפר, ואילו לשני יש תבואה משובחת, שממנה הכול מבקשים זרעים..."